

UCHWAŁA NR XXVI/160/08
RADY MIEJSKIEJ W GONIADZU

z dnia 10 października 2008r.

w sprawie przyjęcia „Programu Gminy Goniądz usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest”.

Na podstawie art. 7 ust.1 pkt 1, art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 , z 2002 r. Nr 23,poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153,poz. 1271,Nr 214,poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162 ,poz. 1568, z 2004 r. Nr 102,poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, Nr 167, poz. 1759, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441,Nr 175, poz. 1457, Dz. U. z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337 oraz z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138 , poz. 974 i Nr 173, poz. 1218), art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 , Nr 111, poz. 708, Nr 138, poz. 865) w związku z art. 14 ust. 6 oraz art. 15 ust. 7a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2007 r. Nr 39 poz. 251 , Nr 88, poz. 587, z 2008r. Nr 175,poz. 1462) uchwała, co następuje :

§.1 „Program gminy Goniądz usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§.2 Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Goniądza.

§.3 Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Piotr Gabriel Haffke

Nr 1

Do Uchwały Nr XXVI/160/08

Rady Miejskiej w Goniądzu

Z dnia 10 października 2008r.

**PROGRAM GMINY GONIĄDZ
USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST**

Goniądz wrzesień 2008 rok

2008-10-14 08:23:00 AM

Spis treści

Nr 1.....	2
Do Uchwały Nr XXVI/160/08.....	2
Rady Miejskiej w Goniądzu.....	2
Z dnia 10 października 2008r.....	2
1.Wprowadzenie.....	4
1.1 Cel programu	5
1.2 Regulacje prawne	6
2.Charakterystyka Gminy Goniądz	10
2.1.Środowisko przyrodnicze	11
2.2.Użytkowanie gruntów	13
2.3.Uwarunkowania infrastrukturalne	14
3.Występowanie włókien azbestowych w środowisku	16
3.1.Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego	17
3.2.Choroby wywołane przez pył azbestowy:	18
3.3. Obowiązki gminy:	18
3.4. Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości:	19
3.5. Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest:	19
4.Określenie ilości wyrobów azbestowych na terenie Gminy Goniądz	20
5.Metody unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest	21
5.1.Niezbędna pojemność składowisk w zależności od ilości odpadów azbestowych wymagających składowania zlokalizowanych na terenie gminy Goniądz.	22
6.Założenia programu	23
7.Harmonogram realizacji programu	25
8.Zarządzanie „Programem...”	26
9.Podsumowanie i wnioski	27
10.Literatura	28
11.Załączniki	29
11.1.Załącznik nr 1.....	29
Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.....	29
11.2.Załącznik nr 2.....	32
Informacja o wyrobach zawierających azbest1 i miejscu ich wykorzystania.....	32
11.3.Załącznik nr 3.....	34

Informacja o wyrobach zawierających azbest, 1)których wykorzystywanie zostało zakończone	34
11.4.Załącznik nr 4.....	36
Zalecenia i wytyczne – Postępowanie z wyrobami zawierającymi azbest.....	36
11. 5. Załącznik nr 5.....	37
Wykaz podmiotów gospodarczych zajmujących się usuwaniem azbestu ze środowiska posiadających decyzję zezwalającą na prowadzenie działalności na terenie gminy Goniądz (dane na 31.08.2008r.).....	37
11.6.Załącznik nr 6.....	38
Wykaz składowisk azbestowych na terenie Polski.....	38

1. Wprowadzenie

Obowiązek opracowania Programu usuwania wyrobów zawierających azbest na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym, wynika z zapisów "Krajowego programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski" przyjętego przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 maja 2002 roku. W ww. "Krajowym programie..." określono również termin wykonania programów dla gmin i powiatów.

Obecnie Ministerstwo Gospodarki, uznając za konieczne zweryfikowanie dotychczas realizowanego programu, przygotowało projekt programu wieloletniego pn. „Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2008-2032”, który jest aktualizacją „Krajowego programu...”. Zapropionowano zmianę systemu zarządzania programem poprzez powierzenie funkcji koordynacyjnych instytucji posiadającej wiedzę i doświadczenie pozwalające pełnić rolę aktywnego i skutecznego koordynatora, przygotowanie propozycji systemowego wsparcia finansowego dla podmiotów zobowiązanych prawnie do podejmowania działań na rzecz bezpiecznego eliminowania z użytkowania wyrobów zawierających azbest oraz niezbędnych zmian legislacyjnych regulujących problematykę azbestową. Ponadto zmiany dotyczą:

- eliminacji rozdziałów w zakresie produkcji, obrotu, stosowania i importu wyrobów zawierających azbest,
- aktualizacji szacunku kosztów realizacji i źródeł finansowania,
- określenia w „Narodowym programie...” zadań związanych z monitoringiem, w tym zakres gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania danych oraz przepływu informacji o usuwaniu azbestu i wyrobów zawierających azbest.

W „Narodowym Programie...” wprowadza się zmianę w strukturze podziału środków na poszczególne zadania oraz proponuje się realizację nowych zadań. Projekt przewiduje współfinansowanie z budżetu państwa.

1.1 Cel programu

Gminny program ma charakter lokalny, jednakże spójny jest z założeniami programu krajowego.

Nadrzędnym długoterminowym celem „Programu...” jest wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Gminy spowodowanych azbestem. Ponadto program ma na celu sukcesywną eliminację azbestu i jego oddziaływania na środowisko, stworzenie warunków do spełnienia wymogów ochrony środowiska oraz stworzenie możliwości do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest stosowanych w Unii Europejskiej.

Główny cel „Programu...” osiągnięty zostanie poprzez wdrożenie poszczególnych elementów tj.:

1. Inwentaryzację obiektów zawierających azbest.
2. Edukację mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu dla zdrowia człowieka.
3. Zapoznanie mieszkańców z procedurami usuwania, zabezpieczania i unieszkodliwiania wyrobów azbestowych.
4. Mobilizowanie właścicieli budynków i obiektów przemysłowych do usunięcia wyrobów zawierających azbest poprzez system pomocy edukacyjnej i finansowej.
5. Odbiór odpadów azbestowych z nieruchomości wspólnot mieszkaniowych, jednostek budżetowych i innych.
6. Propagowanie właściwych metod i sposobów bezpiecznego dla środowiska i zdrowia człowieka usuwania azbestu.
7. Zapoznanie i pomoc mieszkańcom gminy w pozyskiwaniu środków finansowych na zadania związane z usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest.
8. Pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym, innym właścicielom zasobów mieszkaniowych i przedsiębiorcom na wymianę pokryć dachowych i elewacji zawierających azbest.
9. Okresowa weryfikacja i aktualizacja Programu.

„Program...” skierowany jest do wszystkich właścicieli nieruchomości zlokalizowanych na terenie gminy Goniądz, którzy posiadają wyroby zawierające azbest. Przewiduje się, że zainteresowanie programem będzie wzrastać stopniowo z roku na rok, w miarę prowadzenia edukacji w zakresie zagrożeń związanych z eksploatacją i usuwaniem azbestu. Założono, że w programie uczestniczyć będą zarówno te osoby, które program realizują, jak również te, które uczestniczą w programie. Realizatorami programu będą:

- pracownik na stanowisku Ochrony Środowiska i Dodatków Mieszkaniowych Urzędu Miejskiego w Goniądzu,
- radni i sołtysi.

Przewidywani uczestnicy programu:

- właściciele nieruchomości.

W programie zawarte zostały:

- ilości wyrobów oraz ich rozmieszczenie na terenie Gminy Goniądz,
- obliczenia wielkości niezbędnych składowisk,
- przewidywana ilość odpadów zawierających azbest koniecznych do składowania w okresach krótkoterminowych i długoterminowych,
- propozycje działań organizacyjnych zmierzających do osiągnięcia celów Programu wraz z harmonogramem, kosztami wdrażania Programu i organizacją zarządzania Programem.

1.2 Regulacje prawne

1. *Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. Nr 89, poz. 414, z późn. zm.)* zgodnie z art. 30 ust. 3 stanowi, iż w przypadku występowania azbestu właściwy organ może nałożyć w drodze decyzji, obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych objętych obowiązkiem zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1 ww. artykułu, jeżeli ich realizacja może naruszyć ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub spowodować:

- pogorszenie stanu środowiska lub dóbr kultury,
- pogorszenie warunków zdrowotno – sanitarnych,
- wprowadzenie, utrwalenie bądź zwiększenie ograniczeń lub uciążliwości dla terenów sąsiednich,
- zagrożenie bezpieczeństwa ludzi lub mienia.

2. *Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 101, poz. 628, z późn. zm.)* zakazuje wprowadzania na polski obszar celny wyrobów zawierających azbest, azbestu, produkcji wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi ten surowiec. Zgodnie z ustawą produkcja płyt została zakończona we wszystkich zakładach do 28 września 1998 r., a z dniem 28 marca 1999r. nastąpił zakaz obrotu tymi płytami. Wyjątek stanowi tylko azbest i wyroby zawierające azbest dopuszczone do produkcji lub do wprowadzania na polski obszar celny spośród wyrobów określonych w załączniku nr 1 do ww. ustawy. Wykaz tych wyrobów określa corocznie Minister Gospodarki w drodze rozporządzenia. Wymieniona ustawa praktycznie zamknęła okres stosowania wyrobów zawierających azbest w Polsce, pozostaje natomiast problem sukcesywnego usuwania zużytych wyrobów w sposób niezagrażający zdrowiu ludzi i zanieczyszczaniu środowiska.

3. *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628, z późn. zm.)*. Ustawa określa zasady postępowania z odpadami, w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów.

4. *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.)*. Ustawa określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju. Ustawa zawiera szereg istotnych i ważnych postanowień dotyczących m.in.:

- państwowego monitoringu środowiska, jako systemu pomiaru, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku,
- opracowania prognoz oddziaływania na środowisko, w tym gospodarki odpadami, a także programów wojewódzkich, zmierzających do przestrzegania standardów jakości środowiska,
- ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem, sposobu postępowania z substancjami stwarzającymi szczególne zagrożenie dla środowiska,
- kar i odpowiedzialności za nieprzestrzeganie zasad i przepisów dotyczących ochrony.

Azbest zgodnie z art. 160 ww. ustawy należy do substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska. Substancje te powinny podlegać sukcesywnej eliminacji zgodnie z art. 162 ustawy. Występowanie substancji zawierających azbest powinno zostać udokumentowane, a informacje o rodzaju i miejsca występowania powinny być przekazywane do wojewody, wójta, burmistrza lub prezydenta miasta zgodnie z rozporządzeniami wykonawczymi do prawa ochrony środowiska.

5. *Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 100, poz. 1 085, z późn. zm.)*. Ustawa reguluje tryb postępowania oraz obowiązki podmiotów określanych ustawą. W art. 54 ustawa odnosi się do odpowiednich zapisów ustawy

z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, modyfikując i rozszerzając jej ustalenia dotyczące wykonawców prac polegających na usuwaniu i transporcie wyrobów zawierających azbest (odpadów niebezpiecznych).

6. *Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych* (Dz.U. Nr 199, poz. 1 671, z późn. zm.). Ustawa określa zasady przewozu drogowego towarów niebezpiecznych, wymagania w stosunku do kierowców i innych osób wykonujących czynności związane z tym przewozem oraz organy właściwe do sprawowania nadzoru i kontroli w tych sprawach. Przy przewozach materiałów niebezpiecznych w kraju obowiązują przepisy zawarte w załączniku A i B do Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR) – Jednolity tekst Umowy ADR (Dz. U. Nr 30, poz. 287, z 1999r.). Przepisy umowy ADR oraz ustawy określają warunki załadunku i wyładunku oraz przewozu odpadów niebezpiecznych na składowisko. Pojazdy powinny być zaopatrzone w świadectwo dopuszczenia pojazdu do przewozu materiałów niebezpiecznych wydane przez upoważnioną stację kontroli pojazdów, zaś kierowcy pojazdów winni być przeszkoleni w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych.

7. *Ustawa z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest* (Dz.U. Nr 10, poz. 72).

8. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów* (Dz. U. Nr 112, poz. 1206) zamieszcza rodzaje odpadów zawierających azbest na liście odpadów niebezpiecznych w wymienionych niżej grupach i podgrupach z przypisanym kodem klasyfikacyjnym:

- 06 07 01* - Odpady azbestowe z elektrolizy,
- 06 13 04* - Odpady z przetwarzania azbestu,
- 10 11 81* - Odpady zawierające azbest (z hutnictwa szkła),
- 10 13 09* - Odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo - azbestowych,
- 15 01 11* - Opakowania z metali zawierające niebezpieczne, porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi,
- 16 01 11* - Okładziny hamulcowe zawierające azbest,
- 16 02 12* - Zużyte urządzenia zawierające azbest,
- 17 06 01* - Materiały izolacyjne zawierające azbest.
- 17 06 05* - Materiały konstrukcyjne zawierające azbest

9. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska* (Dz. U. Nr 175, poz. 1439) określa termin oraz formę składania informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska.

10. *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu i sposobu stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych* (Dz. U. Nr 236, poz.). Przepisy o przewozie drogowym materiałów niebezpiecznych stosuje się odpowiednio do transportu odpadów niebezpiecznych spełniających określone w tych przepisach kryteria klasyfikacyjne dla zaliczenia ich do jednej z klas towarów niebezpiecznych. Przy przewozach materiałów niebezpiecznych w kraju obowiązują przepisy zawarte w załącznikach A i B do Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR) – *Jednolity tekst Umowy ADR* (Dz. U. Nr 30, poz. 287, z 1999 r.). Odpady zawierające azbest pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz odpady izolacyjne zawierające azbest zgodnie z ADR zaliczone zostały do klasy 9 – różne materiały i przedmioty niebezpieczne, z czego wynikają określone wymagania przy ich transporcie. Posiadacz odpadów zawierających azbest, który prowadzi działalność w zakresie zbierania lub transportu odpadów, obowiązany jest do uzyskania zezwolenia na prowadzenie tej działalności. Zgodnie z ustawą o odpadach

zezwolenie wydaje, w drodze decyzji starosta, właściwy ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania posiadacza odpadów. Transportujący odpady niebezpieczne obowiązany jest do posiadania karty ewidencji odpadu, dokumentu obrotu odpadami niebezpiecznymi i dokumentu przewozowego materiałów niebezpiecznych według wymagań ADR.

11. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. Nr 61, poz. 549).* Określa m.in. wymagania dotyczące składowania odpadów zawierających azbest.

12. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. Nr 66, poz. 620)* określa szczegółowy zakres oraz formę sporządzania wojewódzkiego, powiatowego i gminnego planu gospodarki odpadami. W planie gospodarki odpadami należy zaplanować działania dotyczące unieszkodliwiania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, a w szczególności azbestu.

13. *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003r. w sprawie informacji dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126)* określa zakres i formę informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (zwanego "planem bioz") oraz szczegółowy zakres rodzajów robót budowlanych, stwarzających zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi (wyroby zawierające azbest).

14. *Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876)* wprowadza obowiązek inwentaryzacji przez właściciela lub zarządzającego (osobę fizyczną) miejsc, gdzie był jest wykorzystywany azbest – oraz składania corocznie stosownych informacji do właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Osoby prawne składają sprawozdanie do wojewody.

15. *Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71 poz. 649)* nakłada na właścicieli lub zarządców obiektów, urządzeń budowlanych, instalacji przemysłowych lub innych miejsc zawierających azbest – obowiązek okresowej kontroli stanu tych wyrobów oraz sporządzenia oceny stanu i możliwości użytkowania wyrobów zawierających azbest zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia (Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest). Pierwsza kontrola powinna być przeprowadzona w terminie do 6 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia. Ww. podmioty przechowują 1 egz. Oceny (łącznie ze stosowną dokumentacją), a drugi egzemplarz oceny przekazują właściwemu organowi nadzoru budowlanego, w terminie 30 dni od daty sporządzenia oceny.

16. *Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876).*

17. *Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71 poz. 649).*

Akty prawne Unii Europejskiej

1. Konwencja Nr 162 Konferencji Ogólnej Międzynarodowej Organizacji Pracy z dnia 24 czerwca 1986 r. – dotycząca bezpieczeństwa w stosowaniu azbestu.

2. Zalecenia Międzynarodowej Organizacji Pracy Nr 172 z dnia 24 czerwca 1986 r. – dotyczące ochrony pracowników przed działaniem azbestu.

3. Dyrektywa Rady Nr 80/1107/EWG z dnia 27 listopada 1980 r. – w sprawie ochrony osób narażonych na ekspozycję szkodliwych substancji (ze zmianami wynikającymi z dyrektywy Nr 91/322/EWG z dnia 29 maja 1991 r.).
4. Dyrektywa Rady Nr 83/477/EWG z dnia 19 września 1983 r. – o ochronie pracowników przed zagrożeniem związanym z narażeniem na działanie azbestu w pracy (znowelizowane Dyrektywą Rady Nr 91/382/EWG).
5. Dyrektywa Rady Nr 90/394/EWG z dnia 28 czerwca 1990 r. – w sprawie ochrony pracowników przed narażeniem na czynniki rakotwórcze w środowisku pracy (znowelizowana Dyrektywą Rady Nr 99/38/WE).
6. Dyrektywa Rady Nr 91/382/EWG z dnia 25 czerwca 1991 r. – o dopuszczalnym stężeniu włókien azbestu (uzupełnienie do Dyrektywy Nr 83/477/EWG).
7. Dyrektywa Rady Nr 94/33/EWG z dnia 22 czerwca 1994 r. – w sprawie ochrony młodocianych w miejscu pracy.
8. Dyrektywa Rady Nr 75/442/EWG z dnia 15 lipca 1975 r. – w sprawie odpadów.
9. Dyrektywa Rady Nr 76/769/EWG z dnia 27 lipca 1976 r. – w sprawie zasad prawa, przepisów i środków administracyjnych krajów członkowskich Wspólnoty Europejskiej, jak również odnoszących się do ograniczeń w zakresie handlu i stosowania substancji niebezpiecznych.
10. Dyrektywa Rady Nr 83/478/EWG z dnia 19 września 1983 r. – w sprawie ujednoczenia ustawodawstwa, przepisów i postanowień krajów członkowskich.
11. Dyrektywa Rady Nr 85/610/EWG z dnia 20 grudnia 1985 r. – jako uzupełnienie do Dyrektywy Nr 76/769/EWG.
12. Dyrektywa Rady Nr 89/391/EWG z dnia 12 czerwca 1987 r. – o ochronie bezpieczeństwa i higieny w miejscu pracy.
13. Dyrektywa Rady Nr 87/217/EWG z dnia 19 marca 1987 r. – w sprawie zapobiegania i zmniejszania zanieczyszczenia środowiska azbestem.
14. Dyrektywa Rady Nr 89/106/EWG z dnia 21 grudnia 1988 r. – w sprawie zbliżania ustawodawstwa, przepisów i postanowień administracyjnych krajów członkowskich, dotyczących produktów budowlanych.
15. Dyrektywa Rady Nr 91/659/EWG z dnia 3 grudnia 1991 r. – w sprawie zbliżania ustawodawstwa, przepisów i postanowień administracyjnych krajów członkowskich, dotyczących wprowadzania ograniczeń w zakresie rozprowadzania na rynku i stosowania niebezpiecznych substancji i wyrobów technicznego zastosowania.
16. Dyrektywa Rady Nr 84/360/EWG z dnia 28 czerwca 1984 r. – w sprawie zanieczyszczeń środowiska przez zakłady przemysłowe.
17. Dyrektywa Rady Nr 98/24/WE z dnia 7 kwietnia 1998 r. – w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed niebezpieczeństwem związanym ze środkami chemicznymi w miejscu pracy.
18. Dyrektywa Rady 99/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. – w sprawie składowania odpadów.
19. Dyrektywa Rady 91/689/WE z dnia 12 grudnia 1991 r. – w sprawie odpadów niebezpiecznych.
20. Rozporządzenie Rady 259/93 z dnia 1 lutego 1993 r. – w sprawie nadzoru i kontroli przesyłania odpadów w obrębie Wspólnoty, do Wspólnoty i poza jej obszar.
21. Dyrektywa Rady 97/11/WE z dnia 3 marca 1997 r. nowelizująca Dyrektywę 85/337/EWG – w sprawie oceny oddziaływania niektórych publicznych i prywatnych przedsięwzięć na środowisko.
22. Dyrektywa Rady 96/61/WE z dnia 24 września 1996 r. – w sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i kontroli.

23. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny skutków oddziaływania na środowisku niektórych planów i programów.

24. Dyrektywa Rady 91/692/WE z dnia 23 grudnia 1991 r. w sprawie normalizacji i racjonalizacji sprawozdań dotyczących realizacji niektórych Dyrektyw Rady dotyczących środowiska.¹

2. Charakterystyka Gminy Goniądz

Ilustracja 1. Mapa Gminy Goniądz, położenie w powiecie i w Polsce.

Gmina Goniądz leży w północno-zachodniej części powiatu monieckiego, w północnej części województwa podlaskiego. Sąsiaduje z gminami Trzcianne, Mońki, Jaświły, Bargłów Kościelny, Sztabin, Grajewo, Radziłów i Rajgród.

Gmina Goniądz zajmuje zachodnią część powiatu monieckiego, a jej powierzchnia wynosi 376, 68 km² (w tym miasto Goniądz zajmuje 4, 28 km²), co stanowi 27, 2% powierzchni

¹ „Program Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest stosowanych na Terytorium Polski” Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa maj 2002r.

powiatu monieckiego i 1,9 % powierzchni Województwa Podlaskiego.² W granicach gminy znajduje się 1 miasto oraz 28 miejscowości wiejskich i osiedli typu wiejskiego, z czego 25 posiadających status sołectwa. Gminę zamieszkuje 5236 mieszkańców, z czego 3341 na terenie wsi. Na jedną miejscowość wiejską przypada średnio 125 osób. Przeważają wsie małe i średnie.

Do wsi dużych zalicza się tylko 3 jednostki: Osowiec, Białosuknia i Klewianka.

Jednostki osadnicze gminy z punktu widzenia wielkości ich zaludnienia, położenia na obszarze gminy w stosunku do głównych ciągów infrastruktury technicznej oraz wyposażenia w urządzenia obsługi ludności, rolnictwa, i turystyki tworzą następującą strukturę hierarchiczną:

a) Ośrodek gminny – miasto Goniądz w zakresie funkcji:

- turystyczno-wypoczynkowej związanej z walorami doliny Biebrzy oraz istniejącymi zabytkami na terenie miasta,
- usługowych związanych z istnieniem na terenie miasta urządzeń o znaczeniu ponadlokalnym i lokalnym w zakresie edukacji, zdrowia i opieki społecznej, kultury i turystyki,
- obsługi komunikacji w oparciu o ważne szlaki komunikacyjne,
- obsługi rolnictwa w zakresie skupu, zaopatrzenia i mechanizacji,
- mieszkaniowej dla ludności nierolniczej.

b) jednostki o funkcjach wyspecjalizowanych – osada Osowiec Twierdza,

- w zakresie funkcji turystyczno – krajoznawczych i wypoczynkowych w oparciu o dolinę Biebrzy, Biebrzański Park Narodowy oraz muzeum wojskowe w dawnych fortach carskiej twierdzy wojskowej;

c) jednostki o funkcjach podstawowych - wsie: Downary, Osowiec, Białosuknia, Wroceń, Klewianka w zakresie: szkolnictwa podstawowego, handlu, usług dla ludności, ewentualnych obiektów obsługi rolnictwa, sakralnych, agroturystycznych i innych;

d) pozostałe jednostki o funkcji rolniczej w zakresie produkcji rolnej i zabudowy mieszkaniowej z możliwością lokalizacji pojedynczych obiektów handlowych lub związanych z obsługą turystów.

Z kierunku północnego, obszar Gminy oddzielony jest rozległymi bagnami, łąkami i pastwiskami nad rzeką Biebrzą.

2.1. Środowisko przyrodnicze

Gmina Goniądz charakteryzuje się środowiskiem przyrodniczym, w dużym stopniu zachowanym

od ingerencji ludzkiej, o wysokich i unikalnych walorach w skali kraju i Europy. Na jej obszarze występują duże komponenty naturalnych lasów, bagienne doliny rzek o cennej i różnorodnej roślinności, odznaczające się najwyższym stopniem naturalności i najwyższą bioróżnorodnością.

Wysoki stopień naturalności gminy wynika z samej struktury użytkowania gruntów, w której dominują obszary uznane za biologicznie czynne – aktywne, tj.: łąki, pastwiska, lasy, zadrzewienia, wody i nieużytki bagienne.

O wysokim potencjale biotycznym obszaru gminy świadczy bogactwo fauny i flory oraz występowanie licznych chronionych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt, a także znaczna ilość obszarów określanych statusem ochronnym.

---

² „Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Goniądz na lata 2007-2015” Zespół Doradców Projekt Optimum s. c. w Białymstoku 2007r.

Według podziału fizjograficznego Polski obszar Gminy Goniądz wchodzi w skład prowincji Nizin Wschodniobałtycko - Białoruskich, podprowincji Wysoczyzny Podlasko-Białoruskiej zatorfionego obniżenia mezoregionu Kotliny Biebrzańskiej należącej do makroregionu Niziny Północno – Podlaskiej.

Kotlina Biebrzańska jest rozległym zabagnionym obniżeniem o powierzchni ok. 2600m², długości ponad 100 km i szerokości 10-20 km. Dno kotliny obniża się z północy na południe od 120 do 98 m przy ujściu Biebrzy do Narwi.

Znaczna część obszaru gminy Goniądz (około 60 %) charakteryzuje się bardzo małym urozmaiceniem krajobrazu. Determinowane jest to położeniem w obrębie płaskich równin torfowiskowych oraz przyrzecznych tarasów zalewowych. Zupełnie inny charakter ma rzeźba terenu w południowej i południowo- wschodniej części tej jednostki administracyjnej.

Urozmaicenie powierzchni terenu jest związane z bogactwem staro glacialnych form lodowcowych i wodnolodowcowych. W obrębie moreny dennej falistej licznie występują kemy i inne formy akumulacji szczelinowej, o wyraźnych spadkach i dużych wysokościach względnych.

Podłoże krystaliczne budują przeważnie gnejsy i kwarcyty występujące na głębokości ponad 500 m. Na całym obszarze nie występują utwory ery paleozoicznej. Na skałach prekambru zalegają utwory jury środkowej i jury górnej wykształcone w postaci wapieni, mułowców, margli ilastych, iłowców i piasków. Brakuje utworów jury dolnej i kredy dolnej. Kredę środkową reprezentują piaski kwarcytowe i glaukonitowe, iłowce i mułowce, natomiast kredy górną – kreda piaszczysta, margle, piaski glaukonitowe i piaskowce. Utwory kredowe są przykryte na całym obszarze przez utwory trzeciorzędowe.

Utwory związane ze zlodowaczeniem środkowopolskim są rozpowszechnione w otoczeniu doliny Biebrzy osiągają średnią miąższość 60-70 m. Najlepiej wyodrębniają się utwory zlodowaczenia Warty, szczególnie na terenach otaczających dolinę Biebrzy (okolice Downar). Na znacznych powierzchniach basenu Biebrzy Środkowej i Dolnej utwory te zostały zniszczone.

Szeroko rozprzestrzenione są osady zlodowaczenia bałtyckiego. Występują one na powierzchni, stanowią podłoże torfowisk lub podścielają osady dolin rzecznych. Piaski i żwiry wodnolodowcowe budują sandry w dolinie Biebrzy Środkowej.

Utwory aluwialno-deluwialne występują na wysoczyznach morenowych otaczających dolinę Biebrzy. Zajmują one dna dolin denudacyjno-erozyjnych.

Największy kompleks torfowisk powstał w basenie Środkowym Biebrzy. Występują tu głównie torfy płytkie i średniogłębokie (do 2 m). Najgłębsze pokłady torfów, dochodzące do 4 m miąższości wykształciły się na terenie Czerwonego Bagna. W spągu złóż występuje gytia i torfy mechowiskowe, które zalegają zarówno na gytii jak na podłożu mineralnym. Ich miąższość jest niewielka (jedynie lokalnie sięga 2 m). Złoża torfowe budują głównie torfy szuwarowe, turzycowiskowe i olesowe³.

Powierzchniowy system hydrograficzny obszaru gminy składa się z Biebrzy i jej dopływów. Głównym odbiornikiem wód z obszaru Gminy Goniądz jest rzeka Biebrza płynąca z kierunku północno – wschodniego na południowy – zachód. Trasa rzeki jest bardzo rozwinięta, charakteryzuje się licznymi meandrami i starorzeczami, zaś lustro wody w rzece układa się blisko powierzchni terenu.

Mazursko- Podlaski region subborealny jest obszarem objętym północnym zasięgiem świerka, wyróżniającym się skupieniem kontynentalno-borealnych elementów roślinności. Charakterystycznymi w stosunku do pozostałych części kraju zbiorowiskami są niżowe bory świerkowe, szczególnie w postaci borów mieszanych świerkowo- sosnowo- dębowych

^{3,4} „Program Ochrony Środowiska do 2014 r.” (Projekt) Zespół autorski Dr inż. Dariusz Boruszko, Dr inż. Wojciech Dąbrowski, Dr inż. Lech Magrel październik 2004rok

z dużym udziałem osiki, leśne torfowiska wysokie, borealne postaci bezleśnych torfowisk wysokich z udziałem reliktowych gatunków północnych, swoiste zespoły wrzosowisk mącznicowych, torfowisk niskich i przejściowych łąk i pól uprawnych.

Około 59% terenu gminy Goniądz zajmuje Biebrzański Park Narodowy. Roślinność na terenie parku ma charakter naturalny i cechuje ją duże zróżnicowanie jakościowe i przestrzenne. Szczególnie wyróżniają się dwa duże uroczyska leśne: Czerwone Bagno i Brzeziny Kapickie. Z Czerwonym Bagnem sąsiaduje uroczysko Grzędy.

Na terenie gminy występują najcenniejsze ostoje ssaków. Brzeziny Kapickie Czerwone Bagno i Wroczańskie Grządki są całoroczną ostoją łosia. Las Podliszewski wraz z uroczyskiem Piekielne Wrota i uroczysko Grzędy są ostoją jeleniowatych i dzika. Grzędy stanowią ważną rolę ostojową dla ssaków drapieżnych - borsuka, lisa, jenota i wilka. Spotyka się tu także normnika zwyczajnego. W okolicy Osowca występują karczownik, piżmak, bóbr i wydra. Występują tu także dzięcioł biało grzbiety, żuraw, puchacz, orlik grubodzioby, orlik krzykliwy, błotniak łąkowy, podróżniczek, cietrzew, dubelt, bocian czarny, batalion, krwawo dziób, rycyk, wodniczka, rybitwa czarna, rybitwa biało skrzydła, pliszka cytrynowa, bielik, bąk.⁴

Cennym walorem krajobrazu gminy są pomniki przyrody. Są to 3 obiekty – pojedyncze drzewa.

Znaczna część gminy Goniądz objęta jest obszarem Natura 2000. Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 to sieć obszarów chronionych na terenie państw członkowskich Unii Europejskiej.

W skład sieci Natura 2000 wchodzi:

- obszary specjalnej ochrony (OSO) – ochrona dzikich ptaków,
- specjalne obszary ochrony (SOO) – ochrona siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

2.2. Użytkowanie gruntów

W strukturze użytkowania gruntów dominującą formą są użytki rolne zajmujące ok. 37% ogólnej powierzchni gminy. Strukturę użytkowania powierzchni w gminie przedstawia Tabela nr 1.

Tabela nr 1. Użytkowanie gruntów i lasy w gminie Goniądz (dane z 2005 roku)

Jednostka terytorialna	powierzchnia użytków rolnych	grunty orne	sady	łąki	pastwiska	lasy
	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]
Goniądz - gmina	13 277	6 662	21	4 418	2 176	11 132,8
Goniądz - miasto	284	67	1	185	31	4
Goniądz - obszar wiejski	12 993	6 595	20	4 233	2 145	11 128,8

Źródło: www.stat.gov.pl

Struktura użytkowania ziemi na terenie gminy Goniądz jest przedstawiona w tabeli poniżej.

Tabela 2 Struktura użytkowa gminy Goniądz

Rodzaj użytkowania	Powierzchnia [ha]	% powierzchni gminy
Użytki rolne	13 277	35,3
Lasy	11 128,8	30,1
Grunty pozostałe i nieużytki	13 041	34,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

2.3. Uwarunkowania infrastrukturalne

Sieć wodociągowa

Zaopatrzenie mieszkańców gminy Goniądz w wodę odbywa się z 5 – stanowiących własność Urzędu Miejskiego - stacji wodociągowych, które zlokalizowane są w następujących miejscowościach: Goniądz, Białosuknia, Downary, Osowiec i Wroceń. Ze stacji tych zaopatrywanych jest w wodę 19 miejscowości. W pozostałych wsiach zaopatrzenie w wodę odbywa się ze studni kopanych.

Tabela 1 Sieć wodociągowa Gminy Goniądz

URZĄDZENIA SIECIOWE	Jednostka miary	2002	2003	2004	2005	2006
Wodociągi						
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	66.2	66.5	66.5	66.5	66.5
długość czynnej sieci rozdzielczej stanowiącej własność gminy	km	66.2	66.5	66.5	66.5	66.5
długość czynnej sieci rozdzielczej stanowiącej własność gminy tym eksploatowanej przez jednostki gospodarki komunalnej	km	0	66.5	66.5	66.5	66.5
połączenia prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	sztuki	905	908	910	910	916
woda dostarczona gospodarstwom domowym	m ³	105.7	188.2	158.6	175.8	192.3
mieszkania w budynkach mieszkalnych nowo dołączonych do sieci wodociągowej	mieszkania	0	3	-	-	-
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	3797	3786	3 743	3 715	3 724

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2006 roku zużycie wody w gospodarstwach domowych wyniosło 192, 3m³. Długość sieci rozdzielczej (bez przyłączy do budynków) na terenie Gminy Goniądz wynosiła 66,5 km i podłączonych jest do niej 916 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania.

Oczyszczalnie ścieków

Na terenie gminy funkcjonuje jedna oczyszczalnia ścieków w Goniądzu typu BOS-2000 o przepustowości 400 m³/d, której eksploatacją zajmuje się Zakład Usług Komunalnych w Goniądzu. Możliwość oczyszczalni ścieków wykorzystuje się na poziomie ok. 25%. Oczyszczalnia odbiera ścieki przy długości sieci 14, 7 km i podłączonych 164 budynkach mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Wybudowany kolektor sanitarny

w Goniądzu umożliwił podłączenie się do sieci kanalizacyjnej wszystkich obiektów turystycznych.

Rozwiązanie gospodarki wodno – ściekowej we wsiach o rozproszonej zabudowie jest realizowane poprzez wybudowane zbiorniki bezodpływowe (szamb), a także sporadycznie budowanych przydomowych oczyszczalni.

W Urzędzie Miejskim w Goniądzu prowadzony jest rejestr właścicieli posiadających zbiorniki bezodpływowe na terenie gminy.

Tabela nr 4. Struktura użytkowa sieci kanalizacyjnej (dane na 2006rok)

Jednostka terytorialna	długość czynnej sieci kanalizacyjnej	długość czynnej sieci kanalizacyjnej stanowiącej własność gminy	długość czynnej sieci kanalizacyjnej stanowiącej własność gminy eksploatowanej przez jednostki gospodarki komunalnej	połączenia prowadzące do budynków w mieszkalnych i zbiorowych zamieszkania	ścieki odprowadzone	ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej
	[km]	[km]	[km]	[szt]	[dam ³]	[osoba]	[osoba]
Goniądz	14,7	14,7	14,7	164	32,4	1 058	1 058

Źródło: www.stat.gov.pl

Odpady stałe – gromadzenie, unieszkodliwianie

„Gminny Plan Gospodarki Odpadami” w Gminie Goniądz został opracowany i uchwalony w 2006r. Plan został opracowany na podstawie Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Z 2007 r., Nr 39, poz. 251 ze zmianami), która nakłada na Gminę obowiązek opracowania planu. Plan Gospodarki przedstawia aktualną sytuację ekologiczną gminy i określa priorytetowe działania z zakresu gospodarki odpadami.

Na terenie Gminy Goniądz funkcjonuje 1 wysypisko odpadów stałych, w obrębie gruntów w Łazach na powierzchni 2,8 ha. Pojemność użytkowa wysypiska ogółem wynosi 18900m³ a całkowita 21000m³. Wysypisko eksploatowane jest od 1996 roku, a jego okres użytkowania przewidziany jest na 14 lat, czyli do około roku 2010.

Odpady niebezpieczne powstające na terenie Gminy Goniądz to głównie zużyte baterie, akumulatory, odpady zawierające rtęć, pozostałości oraz opakowania po farbach i lakierach, rozpuszczalniki organiczne, środki czyszczące, środki ochrony roślin (pestycydy) oraz opakowania po nich, zbiorniki po aerozolach, pozostałości domowych środków do dezynfekcji i dezynsekcji, odpady zawierające oleje, częściowo wykorzystane leki.

Do odpadów niebezpiecznych należą również odpady zawierające azbest. Na analizowanym terenie odpady z azbestem to głównie płyty azbestowo-cementowe, które wykorzystywano w budownictwie, głównie jako pokrycia dachowe.

3. Występowanie włókien azbestowych w środowisku

Na świecie znanych jest ponad 5 tys. wyrobów, do produkcji których używano azbestu. Wśród wyrobów azbestowych można wydzielić dwie grupy: „wyroby miękkie” - których gęstość objętościowa jest mniejsza niż 1000kg/m^3 , o słabo związane produkty azbestowe o wysokim, ponad 60% udziale azbestu w produkcie oraz niskiej zawartości substancji wiążącej, do których zaliczamy między innymi: tynki, maty, płyty azbestowe, materiały izolujące, papy oraz „wyroby twarde” - których gęstość objętościowa jest większa niż 1000kg/m^3 , zawierające wysoki udział substancji wiążącej, zaś niski (poniżej 15%) udział azbestu, do których należą płyty faliste i płaskie, rury wodociągowe, elementy kanalizacji. Spójność włókien azbestowych w tych wyrobach jest tak wysoka, że praktycznie nie uwalniają się one do środowiska (wyjątkiem jest obróbka np. cięcie lub proces niszczenia mechanicznego wyrobu).

Wyroby te stosowane są głównie w budownictwie jako pokrycia dachowe, osłony elewacyjne ścian, przewody kominowe, rury wodociągowe i kanalizacyjne oraz elementy izolacyjne. Azbest wykorzystywany był również między innymi przy produkcji sprzętu gospodarstwa domowego, np. kuchenek, piecyków elektrycznych i gazowych, opiekaczy, suszarek do włosów oraz siatek azbestowych. Surowca tego używano także do produkcji farb, pokostów, klejów, smarów, płytek i wykładzin podłogowych oraz koców gaśniczych. W Polsce nie występują złoża azbestu nadające się do górniczej eksploatacji. W latach 70-tych ubiegłego wieku, sprowadzano do kraju ok. 100 tys. ton azbestu rocznie, który wykorzystywano przede wszystkim (ok. 85 %) do wyrobu materiałów budowlanych, pokryć dachowych oraz elewacji budynków. Szacuje się, że na dachach i fasadach budynków oraz w obiektach przemysłowych zamontowanych jest blisko 1.350 mln m^2 płyt azbestowych, z czego blisko 90 % stanowią dachowe płyty faliste, zwane popularnie eternitem. Szacuje się, że w 1980r. z płyt azbestowo-cementowych wykonanych było ok. 45 % pokryć dachowych i fasadowych. Płyty azbestowo-cementowe płaskie i faliste produkowano w Polsce w kilku zakładach w oparciu o niemal identyczne receptury tj. 88-91% cementu i 9-12 % azbestu, w przeliczeniu na suchą masę. Stosowano tu typowy czysty cement portlandzki bez dodatków i azbest chryzotylowy. Okresowo do azbestu chryzotylowego dodawano różne, na ogół niewielkie ilości azbestu krokidolitowego (najczęściej 1,5-3% w stosunku do sumy suchych składników). Jeszcze rzadziej stosowano w produkcji azbestowo-cementowych płyt falistych azbest amozytowy. Azbest amozytowy wykorzystywano w produkcji płyt płaskich typu ACEKOL i KOLORYS w podobnych ilościach co azbest krokidolitowy. Stosowanie azbestu krokidolitowego i amozytowego zaniechano w końcu lat osiemdziesiątych. Tak więc płyty (a także rury azbestowo-cementowe) to matryca będąca mieszaniną produktów reakcji cementu z wodą i resztek nieprzereagowanych ziaren cementu (analogiczne jak w klasycznym betonie) oraz włókna azbestu pełniące funkcję mikrobrojenia.⁵ Po 15 latach udział tych płyt w nowo budowanych pokryciach dachowych, zmniejszył się o 30%. Znaczącą pozycję w bilansie wyrobów azbestowych stanowią znajdujące się w ziemi i budynkach rury azbestowo-cementowe. Szacuje się, że jest ich ok. 600 tys. ton. Masę będących w użyciu wyrobów małowabarytowych, takich jak uszczelki, kształtki, okładziny hamulcowe czy wyroby włókiennicze, ocenia się na 100 tys. ton.

---

⁵, ⁶ Szkoła „Azbest – bezpieczne postępowanie” Możliwości finansowania bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest pod redakcją Jerzego Dyczka 21-22.09.2006r. AGH Kraków

Rys. 1. Długowłóknisty azbest chryzotylowy praktycznie nie zawierający zanieczyszczeń (a), chryzotylowy azbest krótkowłóknisty zanieczyszczony talkiem (b) i azbest amozytowy (c)⁶

3.1. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego

W 1997 roku w Polsce wprowadzono zakaz stosowania azbestu i wyrobów zawierających azbest (ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest). Zapobiegło to dalszemu stosowaniu wyrobów zawierających azbest. Pracownicy byłych zakładów przetwórstwa azbestu uzyskali uprawnienia do kompleksowej opieki medycznej.

Pomimo zakazu produkcji i stosowania wyrobów azbestowych, istnieje potrzeba dalszego podejmowania działań w celu minimalizowania ryzyka zdrowotnego dla ludności. Zwiększające się ryzyko występowania chorób azbestozależnych w ciągu najbliższych dziesięcioleci związane jest z nagromadzeniem przez lata ogromnych ilości materiałów azbestowych i zawierających azbest, w szczególności wyrobów budowlanych znajdujących się w dalszym ciągu w środowisku komunalnym.

Emisja włókien azbestu, będących czynnikiem szkodliwym dla organizmu ludzkiego, jest wywołana przez mechaniczne uszkodzenia materiałów zawierających azbest, np. piłowaniem, szlifowaniem narzędziami szybkoobrotowymi oraz podczas naturalnego procesu destrukcji, np. płyt pokryć dachowych azbestowo-cementowych o naruszonej przez czynniki atmosferyczne lub chemiczne powierzchni zewnętrznej.

Cechą szczególną azbestu jest to, że włókna gromadzą się i pozostają w tkance płucnej w ciągu całego życia, powodując po wielu latach zmiany chorobowe. Wszystkie rodzaje azbestu są zamieszczone na liście czynników rakotwórczych, stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. z 2004r. Nr 280, poz. 2771 ze zm.).

Chorobotwórcze działanie azbestu jest wynikiem wdychania włókien zawieszonych w powietrzu.

Nie stwierdzono ryzyka dla zdrowia wynikającego z wchłaniania pyłu drogą pokarmową. Niebezpieczne dla zdrowia są włókna respirabilne, czyli włókna o długości powyżej 5 μm o maksymalnej średnicy 3 μm i o stosunku długości do średnicy powyżej 3 do 1.

Włókna respirabilne z racji swych wymiarów mogą wnikać głęboko do układu oddechowego i nie są stamtąd usuwane w wyniku działania naturalnych mechanizmów oczyszczających. Powodują wówczas trwałe szkody, w tym: zwłóknienie płuc - azbestozę, choroby nowotworowe jak rak oskrzela i międzybłoniak opłucnej. Doniesienia kliniczne sugerują również, że z azbestem może być również związane występowanie innych nowotworów: krtani, żołądka, jelit, trzustki, jajnika oraz chłoniaków. Choroby te charakteryzują się długim okresem utajnienia, ujawniają się od 10 do nawet 50 lat od narażenia na działanie azbestu.

Respirabilne włókna azbestu nie są widoczne gołym okiem, niewyczuwalne dotykiem, dlatego jedynym ostrzeżeniem dla człowieka jest jego świadomość o zagrożeniu i stosowanie zasad bezpiecznego postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest.

Zanieczyszczenie powodujące choroby zawodowe, spotykane w przemyśle i przy pracach z azbestem, to kilkaset tysięcy włókien w 1 m³ powietrza. Poziomy takich zanieczyszczeń występują np. przy pracach remontowych, przy usuwaniu wyrobów zawierających stare izolacje, natryski ognioochronne na konstrukcje stalowe budynków, podczas wymiany elementów urządzeń ciepłowniczych w energetyce. Przy niewłaściwie prowadzonych pracach z wyrobami azbestowymi ilość włókien respirabilnych azbestu w przestrzeniach zamkniętych obiektów może przekraczać kilka, a nawet kilkanaście mln włókien na m³. Takie zanieczyszczenia powietrza w przeszłości występowały w zakładach wyrobów azbestowych, szczególnie przy produkcji tkanin azbestowych, także przy produkcji uszczelnień czy wyrobów azbestowo-cementowych. Obecnie dzięki technikom kontroli i ograniczeniu emisji poziom zagrożenia został zmniejszony, a nawet lokalnie wyeliminowany.

Nie ustalono progowej dawki zanieczyszczeń powietrza pyłami azbestu, której przyjęcie przez organizm jest obojętne dla zdrowia, lub poniżej której nie wystąpią nowotwory. Każda więc dawka czynnika szkodliwego powinna być w miarę możliwości eliminowana z otoczenia człowieka, choć jej obecność nie musi spowodować efektów zdrowotnych.

3.2. Choroby wywołane przez pył azbestowy:

Azbestoza (pylica azbestowa) - śródmiąższowe zwłóknienie tkanki płucnej obecnością włókien azbestowych. Jest to poważna i nieuleczalna choroba. Okres inkubacyjny przekracza dziesięć lat, a symptomy choroby mogą wystąpić dopiero po dwudziestu latach. W przypadku azbestozy okres od zaistnienia choroby do śmierci jest uzależniony od ilości wchłoniętego azbestu i okresu czasu narażenia na azbest. Małe ilości azbestu wchłaniane w długim okresie, podobnie jak duże dawki pyłu azbestowego nawet w relatywnie krótkim okresie mogą wywołać nieodwracalne zmiany w płucach.

Rak płuca - najpowszechniejszy nowotwór złośliwy powodowany przez azbest. Istnieją dostateczne dowody pozwalające stwierdzić, że wszystkie typy azbestu powodują raka płuca. Nowotwory płuca mogą rozwijać się przez wiele lat. Na początku w obrębie płuca mogą powstać tzw. zmiany przedrakowe. Zmiany takie nie formują masy guza, nie są widoczne w badaniu rentgenowskim i nie dają żadnych objawów. Wykrycie takich zmian możliwe jest jednak poprzez analizę komórek ścian dróg oddechowych płuca uszkodzonych przez azbest.

Międzybłoniak opłucnej - jest rzadkim i źle rokującym nowotworem złośliwym. Jest przedmiotem dużego zainteresowania ze względu na udowodniony związek zachorowalności z ekspozycją organizmu na azbest (ponad 70% przypadków).

3.3. Obowiązki gminy:

- opracowanie, przyjęcie i aktualizacja planu gospodarki odpadami (z uwzględnieniem problematyki usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest),
- gromadzenie informacji przekazywanych przez osoby fizyczne (właścicieli i zarządców nieruchomości)
o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania,
- przedkładanie marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym azbestu,
- zatwierdzanie programów gospodarki odpadami niebezpiecznymi (w tym odpadami zawierającymi azbest).

3.4. Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości:

- sporządzenie inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury,
- sporządzenie i przedłożenie marszałkowi województwa (dot. przedsiębiorców) lub burmistrzowi (dot. osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami) oraz aktualizacja informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania lub których wykorzystanie zastało zakończone,
- przekazanie do 31 stycznia każdego roku do burmistrza zaktualizowanej informacji zastosowanych wyrobów azbestowych,
- kontrola wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia.

3.5. Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest:

- uzyskanie pozwolenia, decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenie organowi informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (zależnie od ilości wytwarzanych odpadów),
  - przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczeniu i usuwaniu tych wyrobów oraz w zakresie przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
  - opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:
    - identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
    - informację o metodach wykonywania planowanych prac,
    - zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
    - ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza,
  - posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu,
  - zgłoszenie prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy,
  - zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania
- w sposób określony w § 8 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,
- złożenie właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest,

pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

4. Określenie ilości wyrobów azbestowych na terenie Gminy Goniądz

Na podstawie informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania, złożonych przez właścicieli nieruchomości do Burmistrza Goniądza określono ilości oraz miejsca występowania takich wyrobów na terenie gminy. Informacja o ilości i miejscach występowania azbestu jest dostarczana do Urzędu Marszałkowskiego w Biakymstoku w sposób narastający za dany rok kalendarzowy. Według danych Urzędu ilość tego wyrobu nie uległa zmianie, ponieważ nie wpłynął żaden wniosek do tutejszego Urzędu o zamiarze usunięcia azbestu, bądź jego usunięciu.

Z informacji przekazanych przez mieszkańców wynika, iż na terenie miasta i gminy Goniądz znajduje się około 104 300 m² wyrobów azbestowych. Popularnym eternitem pokrytych jest 306 budynków mieszkalnych i gospodarczych, w tym 6 budynków użyteczności publicznej o łącznej powierzchni 3645 m², co stanowi ponad połowę gospodarstw na terenie gminy. Składanie tej informacji umożliwia uzyskanie przez osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami oraz wspólnoty mieszkaniowe dofinansowania dla przeprowadzenia tych prac zarówno ze środków Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jak i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Zebrane informacje przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 5. Ilość i miejsce występowania azbestu na terenie miasta i gminy Goniądz (stan na 30.09.2008r.)

Lp	Nazwa sołectwa	Nazwa obiektu	Ilość wyrobów zawierających azbest, m²
1.	Goniądz	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy/ budynek użyteczności publicznej	6 582
2.	Białosuknia	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	5 264
3.	Budne	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	924
4.	Dawidowizna	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	7 111
5.	Doły	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	2 594
6.	Downary	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	-
7.	Klewianka	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy/ budynek użyteczności publicznej	9992
8.	Kramkówka Duża	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	3 644
9.	Kramkówka Mała	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	1 444
10.	Krzecze	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	9 094

11.	Łazy	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	2 133
12.	Mierkienniki	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	2 470
13.	Olszowa Droga	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	1 250
14.	Oswiec	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	1 234
15.	Oswiec Twierdza	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	1 350
16.	Owieczki	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	3 644
17.	Piwowary	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	8 150
18.	Płochowo	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	500
19.	Smogorówka Dolistowska	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	9 264
20.	Smogorówka Goniądzka I	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	4 567
21.	Smogorówka Goniądzka II	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	5 201
22.	Szafranki	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	1 388
23.	Uścianek	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	1 690
24.	Wojtówstwo	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	2 169
25.	Wroceń	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy/ budynek użyteczności publicznej	10 927
26.	Wólka Piaseczna	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy/ budynek użyteczności publicznej	10 927
RAZEM			104 300

Opracowanie na podstawie danych UM w Goniądzu.

5. Metody unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest

Jedyną stosowaną obecnie w Polsce metodą unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest jest ich składowanie na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub też na wydzielonych kwaterach przeznaczonych do składowania odpadów niebezpiecznych na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Każde składowisko powinno być zlokalizowane i wybudowane zgodnie z procedurą zawartą w ustawie o odpadach. Składa się ona z następujących elementów:

- uzyskanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
- uzyskanie pozwolenia na budowę,

- wyznaczenie kierownika składowiska posiadającego świadectwo stwierdzające kwalifikacje w zakresie gospodarowania odpadami,
- zatwierdzenie instrukcji eksploatacji składowiska,
- uzyskanie pozwolenia na użytkowanie składowiska odpadów.

Składowisko odpadów, na którym są składowane wyłącznie odpady zawierające azbest o kodach:

17 06 01* - Materiały izolacyjne zawierające azbest

17 06 05* - Materiały konstrukcyjne zawierające azbest,

jest całkowicie zwolnione z wymogów dotyczących monitoringu składowisk odpadów oraz ma znacznie złagodzone warunki dotyczące lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia składowiska.

W rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. z 2003r. Nr 61 poz. 549) dodano szczegółowe wytyczne obejmujących zabezpieczenie odpadów przed emisją pyłów oraz możliwości wypełnienia składowiska odpadów do poziomu 2m poniżej poziomu terenu otoczenia i wypełnienia składowiska odpadów gruntem do poziomu terenu.

W przypadku pozostałych rodzajów odpadów zawierających azbest wszystkie wymagania dotyczące monitoringu oraz lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia składowiska odnoszą się do składowiska odpadów zawierających azbest.

Ponadto rodzaje odpadów o kodach 17 06 01* i 17 06 05* można składować w sposób nieselektywny, czyli łącznie w jednej kwaterze.

Obecnie na terenie całego kraju istnieje 27 składowisk przyjmujących odpady zawierające azbest (*załącznik nr 6⁷*).

W Europie Zachodniej, USA, a nawet w Polsce podejmowano próby powtórnego wykorzystania (recyklingu) materiałów budowlanych zawierających azbest stosując wysokie temperatury bądź mikrofałę. Jednakże przepisy obowiązujące w krajach Europy Zachodniej, USA oraz w Polsce zabraniają powtórnego wykorzystania (recyklingu) azbestu mogą być jedynie składowane.

5.1. Niezbędna pojemność składowisk w zależności od ilości odpadów azbestowych wymagających składowania zlokalizowanych na terenie gminy Goniądz.

Przeprowadzona analiza dotycząca ilości odpadów zawierających azbest, wykazała, że na terenie gminy Goniądz znajduje się 104 300 m² pokryć dachowych zawierających azbest. Jednakże wnioski złożone przez właścicieli posesji są dobrowolne, w związku z tym, wskazana liczba może być zaniżona. Szacuje się, że wielkość pokryć dachowych zawierających azbest może być większa o ok. 15%. Uwzględniając powyższe założenie określa się wielkość na poziomie 119 301m².

Krajowy program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest zakłada usunięcie tych wyrobów do 2032r. W związku z tym, założono 3 etapy usuwania wyrobów azbestowych:

- 2008-2012 – 25% zinwentaryzowanej ilości,
- 2013-2022 – 35% zinwentaryzowanej ilości,
- 2023-2032 – 40% zinwentaryzowanej ilości.

---

⁷ „Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2007 – 2010” EKOTON s.c. w Białymstoku marzec 2008

Biorąc pod uwagę pojemność wysypiska konieczną do zdeponowania odpadów zawierających azbest, założono, że 1m² eternitu falistego waży 13 kg, 1 tona eternitu falistego ma objętość równą 0,95 m³, a jej składowanie na wysypisku zajmuje objętość równą 1,3 m³. Stąd należy przyjąć, że wymagana pojemność wysypiska wynosi 2016m³.

Tabela 6. Niezbędna pojemność składowisk odpadów wymagana dla wyrobów zawierających azbest usuniętych w gminie Goniądz w latach 2008-2032.

Lp.	Wyroby azbestowe	Wartość [jednostka]	Etapy usuwania azbestu		
			2008-2012	2013-2022	2023-2032
1	Szacowana do usunięcia ilość wyrobów zawierających azbest	1 550, 913 Mg 100%	387, 7283Mg 25%	542, 8196Mg 35%	620, 3652Mg 40%
2	Objętość odpadów przewidziana do składowania	1473, 3674m ³ 100%	386, 3419 m ³ 25%	515, 6786 m ³ 35%	589, 3470 m ³ 40%
3	Niezbędna pojemność składowisk do składowania odpadów azbestowych	2016m ³ 100%	504 m ³ 25%	705, 6 m ³ 35%	8064 m ³ 40%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM w Goniądzu.

Wymianie powinny podlegać pokrycia dachowe bądź inne wyroby zawierające azbest, które odznaczają się złym stanem technicznym. Wiadomym jest również, że usuwanie azbestu uzależnione jest od możliwości finansowych właścicieli posesji, a także otrzymania dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i innych organizacji.

6. Założenia programu

Realizacja „Programu Gminy Goniądz usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest” będzie procesem długofalowym ze względu na stosunkowo dużą ilość wyrobów zawierających azbest, ograniczenia finansowe właścicieli posesji, jak i samorządu. Szacuje się, że do przeprowadzenia programu potrzebne będą 24 lata.

Wykonanie gminnego „Programu...” powierza się Burmistrzowi Goniądza, realizacja zaś będzie zgodna z założonym celem programu.

„Program...” ma charakter lokalny, jednakże spójny jest z „Krajowym programem...”

Przy założeniu, że rok 2032 jest ostatecznym terminem usuwania azbestu, powyższy czasookres podzielono,

na 3 etapy:

- I - 2008-2012,
- II - 2013-2022,
- III - 2023-2032.

W realizacji gminnego „Programu...” zwracać się będzie uwagę na obszary, w których azbest musi być usunięty. Obszary te dotyczą:

- unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest, których stan techniczny nie pozwala na dalsze użytkowanie ze względu na zagrożenie zdrowia i bezpieczeństwa ludzi,
- ograniczenia uciążliwości wyrobów, których użytkowanie rozpoczęto przed 1975r.,
- unieszkodliwiania odpadów azbestowych znajdujących się na drogach i placach należących do podmiotów gospodarczych i innych jednostek, w tym jednostek samorządu.

1. Inwentaryzacja i utworzenie bazy danych (2003-2008)

Podstawą do opracowania programu była konieczność realizacji założeń „Krajowego programu usuwania azbestu”, przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i utworzenie bazy danych o ich lokalizacji. Inwentaryzację przeprowadzono na podstawie dobrowolnie złożonych informacji przez właścicieli posesji. Dokonano spisu gospodarstw domowych, budynków wielorodzinnych, obiektów oświatowych, gdzie stwierdzono występowanie azbestu. Uzyskane podczas inwentaryzacji informacje posłużyły utworzeniu bazy danych o nieruchomościach, na których występują wyroby zawierające azbest.

2. Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania (2008-2012)

W ramach edukacji mieszkańców w Urzędzie Miejskim w Goniądzu na stanowisku Ochrony Środowiska

i Dodatków Mieszkaniowych udzielane będą informacje na temat szkodliwości azbestu. Ponadto na stronie internetowej miasta udostępniony zostanie niniejszy program, a także inne informacje o zagrożeniu, jakie niesie za sobą azbest, wzory wniosków na dofinansowanie odbioru i składowanie odpadu, informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania, a także aktualny wykaz firm posiadających pozwolenie na demontaż wyrobów zawierających azbest i transport powstałych odpadów na terenie gminy wraz ze składowiskami odpadów niebezpiecznych.

3. Zachęcanie właścicieli budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest (2008-2032)

Powyższe działania realizowane będą poprzez system edukacji w zakresie szkodliwości azbestu i konieczności utylizacji wyrobów azbestowych, informowanie o możliwości pozyskania dotacji na wymianę pokryć dachowych oraz informowanie mieszkańców na temat realizacji „Programu...”.

4. Podjęcie działań w celu pozyskania funduszy na realizację programu.

Jednym z aspektów realizacji gminnego „Programu...” jest pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania

w postaci dotacji, kredytów i pożyczek preferencyjnych właścicielom i przedsiębiorcom na wymianę pokryć dachowych zawierających azbest.

Wszyscy zainteresowani poszukiwaniem źródeł finansowania będą mogli skorzystać z pomocy i informacji udzielanych przez pracowników Urzędu Miasta w Goniądzu.

Urząd Miejski w Goniądzu podejmie wszelkie działania mające na celu pozyskiwanie funduszy z zewnętrznych źródeł dofinansowania na cele związane z realizacją programu tj.:

- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,

- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,
- i innych.

5. Usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektów oświatowych i użyteczności publicznej

Urząd Miejski w Goniądzu mając na względzie zdrowie i bezpieczeństwo mieszkańców gminy, usunie wyroby azbestowe z obiektów oświatowych i użyteczności publicznej oraz innych będących własnością Urzędu Miejskiego.

7. Harmonogram realizacji programu

Tabela Nr 7. Harmonogram realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy Goniądz” na lata 2008-20032.

Lata	Działania	Jednostka odpowiedzialna
2008-2012	Aktualizacja bazy budynków posiadających wyroby zawierające azbest	Urząd Miejski w Goniądzu
	Działalność informacyjna nt. szkodliwości azbestu, bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów ich usuwania.	Urząd Miejski w Goniądzu
	Oczyszczanie terenów i obiektów publicznych w gminie z pokryć dachowych zawierających azbest	Urząd Miejski w Goniądzu
	Edukacja ekologiczna	Urząd Miejski w Goniądzu
	Monitorowanie realizacji Programu	Urząd Miejski w Goniądzu
	Usunięcie ok. 25% aktualnej ilości wyrobów zawierających azbest oraz ich unieszkodliwienie	Właściciele budynków
2013-2022	Oczyszczanie terenów i obiektów publicznych w gminie	Urząd Miejski w Goniądzu
	Usunięcie ok. 35% aktualnej ilości wyrobów zawierających azbest oraz ich unieszkodliwienie	Właściciele budynków
	Edukacja ekologiczna	Urząd Miejski w Goniądzu
	Monitorowanie przeprowadzanych prac unieszkodliwiania azbestu i realizacji Programu	Urząd Miejski w Goniądzu
2023-2032	Oczyszczanie terenów i obiektów publicznych w gminie	Urząd Miejski w Goniądzu
	Usunięcie ok. 35% aktualnej ilości wyrobów zawierających azbest oraz ich unieszkodliwienie	Właściciele budynków

	Edukacja ekologiczna	Urząd Miejski w Goniądzu
	Monitorowanie przeprowadzanych prac unieszkodliwiania azbestu i realizacji Programu	Urząd Miejski w Goniądzu
2008-2032	Przedstawienie Radzie Gminy sprawozdania z przebiegu realizacji Programu raz w roku	Pracownik Urzędu Miejskiego w Goniądzu

Zakłada się, że przyjęcie niniejszego gminnego „Programu...” w zakresie pomocy mieszkańcom naszej gminy w postaci dofinansowania odbioru, transportu i składowania odpadów zawierających azbest spowoduje dużą intensywność usuwania azbestu w ostatnim okresie obowiązywania „Programu...”. Złoży się na to edukacja w zakresie szkodliwości azbestu, popularyzacja usuwania wyrobów azbestowych, konieczność realizacji Krajowego programu usuwania wyrobów zawierających azbest oraz konieczność dostosowania się do obowiązujących przepisów prawnych. Ponadto wynikiem realizacji „Programu...” będzie stopniowe zwiększanie się ilości rocznie usuwanego azbestu w kolejnych latach.

Szacunkowe koszty

Przy ustalaniu kosztów oparto się na informacjach pochodzących od kilku firm świadczących usługi w zakresie demontażu pokryć dachowych i transportu odpadów azbestowych, działających na rynku.

Proces „oczyszczania” gminy z wyrobów zawierających azbest głównie z płyt azbestowo – cementowych (eternitu) składa się z:

1. demontażu wyrobów zawierających azbest,
2. transportu odpadów na składowiska,
3. składowania odpadów.

Przyjęto, że koszt utylizacji 1 m² wyniesie 31 zł, stad koszt utylizacji zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest wyniesie ok. 930 547, 80 zł.

Tabela nr 8. Koszty usunięcia azbestu w latach 2008-2032

Lp.	Wyroby azbestowe	Wartość [jednostka]	Etapy usuwania azbestu		
			2008-2012	2013-2022	2023-2032
1	Szacowany koszt usunięcia wyrobów zawierających azbest	930 547, 80 zł 100%	232 636, 95 zł 25%	325 691, 73 zł 35%	372 219, 12 zł 40%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Goniądzu

Możliwość dofinansowania do usuwania azbestu z pokryć dachowych możliwe będzie przez wypełnienie wniosków do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W zależności od posiadanych środków własnych, a także ilości znajdujących się pokryć zawierających azbest, możliwe będzie dofinansowanie w ilości do 80% kwoty koniecznej do unieszkodliwienia odpadów.

8. Zarządzanie „Programem...”

Prawidłowa organizacja zarządzania gminnym „Programem...” wymaga koordynacji wszystkich jednostek i instytucji przedmiotowo odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań lub pośrednio biorących udział w ich realizacji. Wykonanie gminnego

„Programu...” powierza się Burmistrzowi Goniądza, realizacja zaś będzie zgodna z założonym celem programu.

Monitoring realizacji celów i zadań dotyczy oceny realizacji corocznego planu działań w aspekcie:

- ilości i jakości zakresu oraz kosztów zadań zrealizowanych,
- przyczyn częściowego wykonania zadań zaplanowanych lub przyczyn zaniechania realizacji zadania,
- ustalenia narzędzi optymalizujących realizację zadań na rok następny,
- określenia zakresu merytorycznego zadań na rok następny wraz z oceną ich przygotowania organizacyjnego i finansowego.

9. Podsumowanie i wnioski

W ostatnich latach usuwanie wyrobów zawierających azbest traktuje się jako priorytet w walce z odpadami niebezpiecznymi. Azbest stanowi problem ze względu na zagrożenie zdrowia i bezpieczeństwa ludzi, a także ochronę środowiska. Okres usunięcia wyrobów azbestowych na terytorium Polski określono na lata 2003 – 2032 zgodnie z „Krajowym programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest”.

„Program Gminy Goniądz usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest” stanowi część Planu Gospodarki Odpadami na lata 2004-2014”, uchwalony przez Radę Miejską w Goniądzu (Uchwała nr XLIII/180/06 z dnia 15 maja 2006r.) wskazujący w opracowaniu konieczność bezpiecznego postępowania z odpadami niebezpiecznymi. „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy Goniądz” powstał w ramach działania niezbędnego do realizacji tego zadania.

Opracowanie programów usuwania azbestu stanowi jedno z zadań samorządu określonych w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” przyjętym przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 maja 2002 r. W „Programie Gminy Goniądz usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest” zawarto podstawowe informacje na temat szkodliwego działania azbestu na zdrowie ludzi, zakresu stosowania a także konieczności bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest. Przedstawiono ponadto szacunkowe ilości wyrobów azbestowych występujących na terenie powiatu oraz obliczono szacunkowy koszt usunięcia tych wyrobów.

W opracowaniu wskazano także przepisy prawa regulujące postępowanie w trakcie użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, możliwości dofinansowania do czynności związanych z demontażem, transportem i składowaniem wyrobów azbestowych.

Przystępując do opracowania przedmiotowego dokumentu przyjęto założenie, iż będzie on obejmował okres od 2008 do 2032 r. ze względu na:

- konieczność dokładnej inwentaryzacji miejsc występowania wyrobów azbestowych. Dotychczasowa baza oparta została na dobrowolnych informacjach składanych przez właścicieli budynków, na których znajdują się wyroby azbestowe;
- środki finansowe będące w posiadaniu indywidualnych właścicieli posesji, a także wspólnot mieszkaniowych i samorządu gminnego;
- możliwości dofinansowania z zewnętrznych źródeł wsparcia (np. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku).

W „Programie...” zawarto harmonogram najważniejszych zadań pozostawionych do realizacji w rozbiciu na 3 etapy wykonywanego przedsięwzięcia. Zakłada się także konieczność aktualizacji programu wraz ze zmieniającymi się uregulowaniami prawnymi, wytycznych do realizacji programu, danych dotyczących ilości wyrobów azbestowych pozostałych do usunięcia, harmonogram działań.

Realizując wymagania „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” opracowano i rozpowszechniono zalecenia i wytyczne dotyczące postępowania z azbestem i wyrobami zawierającymi azbest, które stanowią załącznik nr 4 niniejszego dokumentu.

10. Literatura

- „Informator o przepisach i procedurach dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest” – Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej; Departament Polityki Przemysłowej, Warszawa 2003 r.
- „Zapobieganie ryzyku zawodowemu wynikającego z obecności azbestu w środowisku pracy” – Centralny Instytut Ochrony Pracy, kwiecień 2000 r.
- www.biebrza.org.pl;
- rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192 poz. 1876);
- www.wfosigw.bialystok.pl
- www.stat.gov.pl
- Szkoła „Azbest – bezpieczne postępowanie” Możliwości finansowania bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest pod redakcją Jerzego Dyczka 21-22.09.2006r. AGH Kraków
- „Plan gospodarki Odpadami na lata 2004-2014”
- „Program Ochrony Środowiska do 2014r.” (projekt)
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 11 września 1996 r. w sprawie czynników rakotwórczych w środowisku pracy oraz nadzoru nad stanem zdrowia pracowników narażonych na te czynniki (Dz. U. z 1996 r., nr 121, poz. 571).
- [rop.sejm.gov.pl/1_Old/opracowania/pdf/problema**z**bestu_rop04.09.09.pdf](http://rop.sejm.gov.pl/1_Old/opracowania/pdf/problemazbestu_rop04.09.09.pdf)
- „Azbest i jego zastosowanie” – www.pip.gov.pl
- „Narodowy Program Oczyszczania Kraju z Azbestu” (projekt) – Ministerstwo Gospodarki, Departament Przemysłu, Warszawa listopad 2006r.
- „Ochrona środowiska w zakresie dotyczącym problematyki związanej z azbestem” szkolenie dla pracowników urzędów administracji rządowej i samorządu terytorialnego Łódź, Kraków, Warszawa, Lublin maj – wrzesień, 2008 Główny Instytut Górnictwa, Instytut Medycyny pracy im. Prof. J. Nofera

11. Załączniki

11.1. Załącznik nr 1

Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.

Miejsce, obiekt, urządzenie budowlane, instalacja przemysłowa

.....
.....
.....

Adres miejsca, obiektu, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej pomieszczenie:

.....

Rodzaj, nazwa
wyrobu¹ .....

....

Ilość wyrobów (m², tony)²

.....
.....

Grupa, Nr	Wyrób– rodzaj	Ocena	Przyjęta Punktacja
I Sposób zastosowania azbestu			
1.	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)		30
2.	Tynk zawierający azbest		30
3.	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem(ciężar obj. <1000kg/m ³)		25
4.	Pozostałe wyroby z azbestem		10
II Rodzaj azbestu			
5.	Azbest chryzotylowy		5
6.	Inny azbest (np. krokidolit)		15
III Struktura powierzchni wyrobu z azbestem			
7.	Rozluźniona (naruszona) struktura włókien		30
8.	Mocna struktura włókien, lecz bez albo z niewystarczającą powłoką farby zewnętrznej		10
9.	Pomalowana, i nieuszkodzona powłoka zewnętrzna		0
IV Stan zewnętrzny wyrobu z azbestem			
10.	Duże uszkodzenia.		30 ³⁾
11.	Małe uszkodzenia		40 ⁴⁾
12.	Brak		0
V Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem			

13.	Wyrób jest przedmiotem jakiś prac		15
14.	Wyrób przez bezpośrednią dostępność narażony na uszkodzenia (do wysokości 2m)		10
15.	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne		10
16.	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania		10
17.	Wyrób narażony na działanie czynników atmosferycznych (na zewnątrz obiektu)		10
18.	Wyrób znajduje się w zasięgu silnych ruchów powietrza		10
19.	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne		0
VI Wykorzystanie pomieszczenia			
20.	Regularnie przez dzieci, młodzież lub sportowców		35
21.	Trwałe lub częste przebywanie w pomieszczeniach innych osób		30
22.	Czasowo wykorzystywane pomieszczenie		20
23.	Rzadko wykorzystywane pomieszczenie		10
VII Usytuowanie wyrobu			
24.	Bezpośrednio w pomieszczeniu		30
25.	Za zawieszonym, nieszczelnym sufitem lub innym pokryciem		25
26.	W systemie wywietrzania pomieszczenia (kanały wentylacyjne)		25
27.	Za zawieszonym szczelnym sufitem, lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym		10

A. Suma punktów oceny.....

B. Stopień pilności I

(wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie) 65 i więcej punktów

C. Stopień pilności II

(ponowna ocena wymagana w czasie 1 roku) powyżej 35 do 60 punktów

D. Stopień pilności III

(ponowna ocena w terminie do 5 lat) do 35 punktów

UWAGA: podkreślić należy tylko jedną pozycję w grupie, jeśli wystąpi więcej niż jedna, podkreślić należy najwyższą punktację. Podsumować ilość punktów, ustalić ocenę końcową i stopień pilności.

.....
oceniający – nazwisko i imię

.....
Właściciel, zarządca

.....
adres

data:.....

¹⁾według klasyfikacji wyrobów przyjętych w sprawozdaniu rocznym – załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w zakresie wykorzystywania i przemieszczania oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876)

²⁾zgodnie z inwentaryzacją i sprawozdaniem rocznym.

³⁾duże uszkodzenia – widoczne pęknięcia lub ubytki na powierzchni większej niż 3% powierzchni wyrobu,

⁴⁾małe uszkodzenia – brak widocznych pęknięć, a ubytki na powierzchni mniejszej niż 3% powierzchni wyrobu.

11.2. Załącznik nr 2

Informacja o wyrobach zawierających azbest¹ i miejscu ich wykorzystania.

1. Miejsce,
adres .....

.....

2. Właściciel, zarządca,
użytkownik* .....

.....

a) osoba prawna – nazwa,
adres .....

.....

b) osoba fizyczna – nazwisko, imię,
adres .....

.....

.....

3. Tytuł
własności .....

.....

4. Nazwa/rodzaj wyrobu²⁾
.....

.....

5. Ilość (m², tony)³⁾
.....

.....

6. Przydatność do dalszej eksploatacji⁴⁾
.....

.....

7. Przewidywany termin usunięcia
wyrobu .....

.....

a) okresowej wymiany z tytułu
zużycia⁵⁾ .....

.....

b) całkowitego
usunięcia .....

.....

8. Inne, istotne informacje o wyrobach⁶⁾
.....

.....

.....
Data .....

Podpis .....

Wyjaśnienia:

*- niepotrzebne skreślić

1 Za wyrób zawierający azbest, uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1% azbestu.

2 Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier i tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.

3 Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, spis z natury).

4 Według „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” – załącznik 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 14 sierpnia 1998 (Dz.U. Nr 138, poz. 895).

5 Na podstawie corocznego rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie dopuszczenia wyrobów zawierających azbest do produkcji lub wprowadzania na polski obszar celny.

6 Np. informacje o oznaczenie na planie sytuacyjnym terenu.

11.3. Załącznik nr 3

Informacja o wyrobach zawierających azbest¹⁾ których wykorzystywanie zostało zakończone

1. Miejsce,

adres .....

.....

.....

2. Właściciel, zarządca

* .....

a) osoba prawna – nazwa,

adres .....

.....

b) osoba fizyczna – nazwisko, imię, adres

.....

.....

3. Tytuł

własności .....

.....

4. Nazwa, rodzaj wyrobu

²⁾ .....

...

5. Ilość (m², tony)³⁾

.....

6. Rok zaprzestania wykorzystania wyrobów

.....

7. Planowane usunięcie wyrobów

.....

.

a) sposób .....

.....

b) przez

kogo .....

.....

a) termin .....

.....

8. Inne, istotne informacje⁴⁾

.....

Data .....

.....

Podpis

Wyjaśnienia:

*- niepotrzebne skreślić

¹⁾Za wyrób zawierający azbest, uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1% azbestu.

²⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier i tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.

³⁾ Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, spis z natury).

⁴⁾ Np. informacje o oznaczeniu na planie sytuacyjnym.

11.4. Załącznik nr 4

Zalecenia i wytyczne – Postępowanie z wyrobami zawierającymi azbest

1. Chorobotwórcze działanie azbestu powstaje w wyniku wdychania włókien zawieszonych w powietrzu w trakcie niewłaściwego demontażu azbestu i jego wyrobów, prób samowolnych zmian w zastosowaniu wyrobów zawierających azbest,
2. Właściciele budynków, na których znajdują się pokrycia dachowe zawierające azbest - osoba fizyczna zobowiązani są **burmistrzowi**, natomiast właściciel, zarządca lub użytkownik miejsc – **marszałkowi** na terenie, których był lub jest wykorzystywany azbest przedłożyć informacje o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania (*wg wzoru nr 1 - załącznik nr 2 niniejszego opracowania), o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zostało zakończone (* wg wzoru nr 2 – załącznik nr 3 niniejszego opracowania) do dnia 31 stycznia każdego roku.
3. Informacje, o których mowa w pkt. 2 powinny być sporządzone w dwóch egzemplarzach, jeden przekazywany marszałkowi/burmistrzowi, drugi przechowywany przez okres jednego roku, do czasu sporządzenia następnej informacji,
4. Ze względu na rakotwórczość azbestu nie wolno przeprowadzać samodzielnie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, a jedynie przez wyspecjalizowaną firmę.
5. Firma zajmująca się usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest stanowiących odpady niebezpieczne, zmuszona jest do uzyskania zgody Starosty Monieckiego. Zgoda udzielana jest na podstawie dokumentów stwierdzających spełnianie wymagań w zakresie odpowiedniego wyposażenia technicznego i przeszkolenia pracowników.
6. Burmistrz Goniądza posiada wykaz specjalistycznych firm posiadających zatwierdzone programy gospodarki odpadami niebezpiecznymi – azbestem wytwarzanymi na terenie powiatu monieckiego,
7. Unieszkodliwianie azbestu i jego wyrobów następuje poprzez składowanie na składowisku odpadów niebezpiecznych przedstawionych w załączniku nr 6,
8. Usuwanie wyrobów zawierających azbest, szczególnie w przypadku elementów budowlanych jest kosztowne, wobec powyższego istnieje możliwość uzyskania wsparcia ze strony krajowych lub zagranicznych funduszy na ochronę środowiska.
9. Szczegółowych informacji w zakresie postępowania z azbestem i jego wyrobami udziela pracownik Ochrony Środowiska i Dodatków Mieszkaniowych Urzędu Miejskiego w Goniądzu,

*wzór nr 1 i 2 zgodne z załącznikiem do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192 poz. 1876).

11. 5. Załącznik nr 5

Wykaz podmiotów gospodarczych zajmujących się usuwaniem azbestu ze środowiska posiadających decyzję zezwalającą na prowadzenie działalności na terenie gminy Goniądz (dane na 31.08.2008r.)

Lp.	Nazwa	Adres
1	Zakład Remontowo - Budowlany Wiesław Szymanowicz	15-661 Białystok, ul. Batalionów Chłopskich 1/24
2	ECO PRO LIFE Jerzy Florys	15-476 Białystok, ul. Poleska 19 m 14
3	Zakład Murarski sp.j. Wincenty Krahel & Bogdan Dudzik	19-200 Dąbrowa Białostocka, ul. Słoneczna 9
4	PHU „ABBA-EKOMED” Spółka z o.o.	87-100 Toruń, ul. Moniuszki 11/13
5	PPHU „EKO-MIX”	50-950 Wrocław, ul. Grabiszyńska 163
6	„BRUKPOL” Usługi Budowlano-Drogowe Krzysztof Szymczyk	16-200 Dąbrowa Białostocka, ul. Konopnickiej 37 z Siedzibą w Szuszelewo 34
7	AZBUD+	15044 Białystok, ul. Piasta 10/6
8	Przedsiębiorstwo Usługowo- Handlowo-Produkcyjne „JANUSZ”	96-100 Skierniewice, ul. Kasprowicza 18
9	Zakład Remontowo-Budowlany Tadeusz Wilczko	15-674 Białystok, ul. zielonogórska 9/38
10	ENERGE Sp. z o.o.	31-702 Kraków, os. Na Stoku 11/30
11	Zakład Usług Produkcji i Handlu Jan Stanisław Górliński	06-200 Maków Mazowiecki, ul. Moniuszki 85
12	MITBUD s.c. Bogdan Wysocki, Andrzej Sadowski	15-156 Białystok, ul. Wiankowa 4
13	Przedsiębiorstwo- Produkcyjno-Handlowo -Usługowe „WIT” s.c. W. Średziński, T. Targoński	15-727 Białystok, ul. Hetmańska 67
14	P.H.U. „JUKO” Jerzy Szczukocki	97-300 Piotrków Trybunalski, ul. 1-go Maja 25
15	AM TRANS PROGRES Sp. z o.o.	61-616 Poznań, ul. Sarmacka 7
16	Przedsiębiorstwo Projektowo-Wdrożeniowe „AWAT” sp. z o.o.	01-476 Warszawa, ul. Kaliskiego 9
17	PPHU „GAJAWI” Gabriel Rogut	90-553 Łódź, ul Kopernika 56/60
18	Zakład Usługowo -Transportowo-Handlowy Bogusław Wisowaty	19-300 Ełk, ul. Jagodowa 12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Goniądzu

11.6. Załącznik nr 6

Wykaz składowisk azbestowych na terenie Polski

Lp.	Nazwa składowiska i adres	Uwagi
<i>woj. dolnośląskie</i>		
1	Składowisko Odpadów Stałych „Polowice” KGHM Polska Miedź S.A. Oddział Huta Miedzi „Legnica” Legnica, ul. Złotoryjska 194	Na potrzeby zakładu
2	Składowisko Odpadów Przemysłowych, Wałbrzych, ul. Górnicza 1, zarządzenie Mo-BRUK Korzenna 214, pow. nowosądecki	
3	Składowisko Odpadów Przemysłowych w Biechowie, KGHM Polska Miedź S.A. Huta Miedzi „Głogów” Żukowice, ul. Żukowicka 1	Na potrzeby zakładu
4	Składowisko Dolnośląskiej Korporacji Ekologicznej w Oławie, ul. Polna 1, Dolnośląska Korporacja Ekologiczna w Oławie, ul. 3 Maja 26	Azbest jest składowany po przekształceniu w procesie zestalania pod kodem 19 03 06
<i>woj. kujawsko-pomorskie</i>		
5	Składowisko Odpadów przy ul. Lisiej zakłady chemiczne „ZACHEM” Bydgoszcz, ul. Wojska Polskiego 65	Na potrzeby zakładu
6	Zakładowe Składowisko Odpadów Przemysłowych „ANWIL” S.A. Włocławek, ul. Toruńska 2	Na potrzeby zakładu
<i>woj. lubelskie</i>		
7	Składowisko Odpadów w Kraśniku, Przedsiębiorstwo Usług WOD-BUD Spółka z o.o. w Kraśniku, ul. Piłsudskiego 14	Odpady o kodzie 17 06 01, 17 06 05
<i>woj. łódzkie</i>		
8	Składowisko Odpadów Przemysłowych w Zgierzu, ul. Miroszewska 54, zarządzane przez EKO—BORUTA Spółka z o.o. Zgierz, ul. A. Struga 10	
9	Mokre Składowisko Popiołu i Żużla „Bagno - Lubień” Elektrownia „Bełchatów” S.A. Kleszczów	Na potrzeby zakładu
<i>woj. lubuskie</i>		
10	Składowisko Odpadów w Chruśniku, ul. Małazyńska 180, Gorzów Wielkopolski, zarządzanie Zakład Utylizacji Odpadów sp. z o.o. Gorzów Wlkp., ul. Teatralna 49	
<i>woj. małopolskie</i>		
11	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych w Oświęcimiu, ul. Nadwiślańska 46	
12	Składowisko Odpadów „za rz. Białą” w Tarnowie, Zakłady Azotowe w Tarnowie – Mościcach S.A., ul. Kwiatkowskiego 8	
13	Składowisko Odpadów w Ujkowie Starym, pow. olkuski, Zakład Gospodarki Komunalnej BOLESŁAW Sp. z o.o.,	

	Bolesław, ul. Osadowa	
<i>woj. mazowieckie</i>		
14	Składowisko Odpadów Komunalnych w Rachocinie, Miasto Sierpc, ul. Traugutta 32	
<i>woj. podlaskie</i>		
15	Składowisko Odpadów Komunalnych wsi Czartoria i Korytki Leśne, w gminie Miastkowo	
<i>woj. podkarpackie</i>		
16	Składowisko Odpadów Komunalnych w Młynach, pow. jarosławski, Zakład Gospodarki Komunalnej w Radymno z/s w Skołoszowie 341	
<i>woj. pomorskie</i>		
17	Zakład Utylizacyjny Gdańsk Szadółki, ul. Jabłoniowa 55	
<i>woj. śląskie</i>		
18	Składowisko Odpadów w Knurowie, ul. Szybowa, zarządzane przez PPHU „KOMART” sp. z o.o. w Knurowie, ul. Szpitalna 7	
19	Składowisko Odpadów Komunalnych w Świętochłowicach, MPGK Sp. z o.o. w Świętochłowicach, ul. Łagiewnicka 7641-608	
20	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych i Obojętnych w Dąbrowie Górniczej, ul Koksownicza 1, Zakłady Koksownicze „Przyjaźń”	
<i>woj. warmińsko - mazurskie</i>		
21	Zakład Utylizacji Odpadów w Elblągu, ul. Mazurska 42	
<i>woj. wielkopolskie</i>		
22	Zakład Odpadów Niebezpiecznych i Innych Niż Niebezpieczne Pasięka gm. Trzemeszno, zarządzane przez PPHU „IZOPOL” S.A. Trzemeszno, ul. Gnieźnieńska 4	
23	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych w Koninie, ul Sulańska 11	
24	Składowisko Odpadów w Goraninie, pow. koniński zarządzane przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami „EKOSERWIS” s.c. Wołomin, ul. Partyzantów 38	
<i>woj. zachodnio pomorskie</i>		
25	Składowisko Odpadów w m. Dalsze 36, gm. Myślibórz, zarządzane przez „EKO-MYŚL” sp. z o.o. w Myśliborzu, ul. 1-go Maja 19	
26	Składowisko Odpadów w Sianowie, zarządzane przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Koszalinie, ul. Rzeczna 14	
27	Składowisko Odpadów w Marianowie 156, zarządzane przez Przedsiębiorstwo „EKOMAR” Spółka z o.o.	Azbest składowany jest po przekształceniu w procesie zestalenia o kodzie 19 03 06